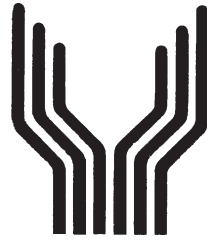

דבר המוגרים

ארגון בוגרי
בי"ס לאחיות
הדסה
ע"ש ה. סאלד
ובי"ס לסיעוד
ע"ש ה. סאלד
של הדסה
והאוניברסיטה
העברית

גיליון מס' 34

דצמבר 2008 - פברואר 2009

המערכת: זיוה להיס (עורכת ראשית), אורה לוי, נעמי סמואלוב ויהודית שטיינר-פרויד | הדפסה: דפוס יובל ירושלים | טלפון: 02-6777142

דבר המערכת

בפרסום הנוכחי המוקדש לפרופילים של בוגרות ביה"ס בשנים שהסיומת שלהן-8, מתפרסמות גם מספר כתבות מאד מעניינות המשתמרות את כולנו בקורה במקצוע במחקרים שנעשים ביישום שיטות עבודה מקצועיות ברחבי הארץ. כמו כן מובא דו"ח נרחב על הנעשה בביה"ס לסיעוד.

ד"ר מירי רום מציגת בכתבתה את הפעילות הנרחבת בשנת תשס"ט בביה"ס - בבניית תוכניות חדשות, הרחבת הקיימות, מחקרים וכנסים ומעלה את הבעיה החמורה של מחסור במועמדים לבתי ספר לאחיות, בעיה שהיא כלל עולמית. מירי פונה אל כולם לקחת חלק במימוש או ברעיונות לגיוס מועמדים. כמו כן מתפרסמת כתבה שנכתבה ע"י מירי ואילה אהרונעל על תוכנית לימודים מעניינת בנושא של סייעוד במצבים דחופים. זו מדולה מורחבת בנושא והיא יחידת בחירה בתוך תוכנית הליבה המחייבת בביה"ס לסיעוד. לדברי הכותבות זה מאפשר העשרה ללומד וכלי שיווקי והתחרותי לביה"ס.

בתקציר בהצגה קלינית של הנהלת הסייעוד בהדסה שנכתב ע"י בלה בר-כהן היא מתארת כלי לבדיקת איכות מחלקתית, "פרופיל מחלקתי" שבודק נקודות חוזק וצורך בשינוי בנקודות התורפה, עפ"י שבעה מדדים.

ראיון נרחב ומעניין שנעשה ע"י אורה לוי עם ד"ר אורלי תורן מחזור 1983 הממונה על המחקר והפתוח בסייעוד בהדסה. בראיון באה לידי ביטוי השקפת עולמה הסייעודית והיא מציגת את הפעילויות והמחקרים שנעשים כיום.

כתבה של נאוה ברוורמן מחזור 1979 המתארת הצגת התוכניות של המרכז לבריאות האישה של הדסה, לקידום בריאות נשים בנכס האו"ם שהתקיים בפריז בספטמבר 2008.

בוגרת מחזור 1952 של בית-ספרנו, רות גלסברג-גולד הוזמנה, כנציגת השואה, לשאת דברים בעצרת הכללית של האומות המאוחדות ביום הזיכרון הבין-לאומי.

ולבסוף כתבה של יהודית שטיינר-פרויד, בהשפעת מלחמת "עופרת יצוקה" מעלה זיכרונות וחוויות ממלחמות עברו והשלכתם על התלמידות.

בפרופילים מתחילים בשנת 1938 עם - רוחמה רוזנברג - שפעלה בתקופת תרומם המדינה ועם קום המדינה ולקחה חלק באירועים של אותה התקופה.

בפרופיל של רינה שלויס-אלכסנדר ממחזור 1948, שהייתה תלמידה במחזור הדו-שנתי שיועד למשוררות מהצבא הבריטי שעבדו במלחמת העולם השנייה כעוזרות לאחיות.

באותו מחזור - שנת 1948 - למדה במסגרת התלת שנתית - רחל שוורצאפל-אלון שמייעצת את אותן תלמידות שלא יכלו לסיים את לימודיהן בהר הצופים מאחר שנאלצו להתפנות העירה יחד עם רוב עובדי ביה"ס.

ענת סנה-אביב, ממחזור 1958 למדה כבר במנזר סנט ז'וסף ברחי הנביאים, שם שוכן ביה"ס לאחיות, עבדה במקצוע כ-50 שנה, בתחילה בבי"ח ולבסוף בבריאות הציבור ומציגת שיחסה לשטח זה השתנה לחיוב בבגרותה.

יעל אבלס-שקד, מחזור 1968, גאה בהישגיה בהקמת מחלקת קרדיולוגית בשילוב טפול נמרץ ובעפילותה בקידום הצוות, בביה"ח בקור חולים, ירושלים.

אילנה קליין, מחזור 1978, למדה כשהיו קיימות בבית הספר שתי תוכניות לימוד - אקדמית ותלת שנתית. היא למדה בתוכנית הרגילה ואת לימודיה האקדמיים השלימה במקביל לעבודתה. היא מחלקת את עבודתה לשתי תקופות-טיפול נמרץ ורפואה דחופה והחלק שני בבריאות הקהילה.

רונית מידן, ממחזור 1988 מביעה גאווה מקצועית על האפשרות של האחיות לבטא עצמאות מחשבתית בפיתוח מומחיות בתחום הסייעוד. היא עצמה הייתה בין היוזמות ושותפה לפיתוח התחום של הטיפול בכאב בבית החולים בהר הצופים.

לבסוף הצעירה בבוגרות, גורגינה מתרי-זעור, בוגרת 1998, מתארת את השלוב של עבודתה בין ביה"ח לבריאות הקהילה. היא עסקה במגוון תפקידים שהיו מלווים בהדרכה של צוות ומטופלים שותפה פעילה במספר פרויקטים. קריאת ההתפתחות שלה בעבודה והגישה המקצועית שלה.

כמו בכל שנה יש מחזוריים המקיימים מפגש למלאות כך וכך שנים לסיים בית הספר והרשמים שלהם נכללים בפרסום זה.

גם הכתבות וגם הפרופילים נותנים מבט רחב גם על ההתפתחות המקצועית וגם ההתפתחות האישית-מקצועית ויש במה להיות גאים.

זיוה להיס (קולומביה)

לחמי/מ יקרי/מ

את שנת הלימודים הלשנים פתחנו בסיון של אפריל - בגינה, במקביל ובגיה"ס - גללים וילנים, כלולים וספיריים המצין ממשיכה לתמוך עם האיום הביטחוני והסכנות הפוליטיות. הלוחם המצוי, ארבעת הצדדים הלוחים והצדדים באן ממנוצבים עם מלגה כלכלית לא נחווה מזה עשרות שנים. הסיוע הוא חלק מכל פרויקט העליון והוא ממומן על ידי חברי המועצה העליונה עם מסור כוח אצט המור בימך מזה צאן. ולמה לא מכריז הפעיל הפועל בעקב כל פרויקט וימך ממנוצבים אפריל בית הספר להמליך להיות הכי טובים, החובלים והגללים במנון אסילוב. המורה המרכזית במילבו זה של ביה"ס. בהכרזת ביערים יכולים וראויים. בהפגנת הכתובת הפוליטית והמקצועית של איכות המחקר והאקדמיה של סגל ביה"ס ב-10 השנים האחרונות חכמה מספרים של בלוי תואר PHD והמטופלים למנא זה בעל, חכמה חקירה המחקרים והפרסומים נצלה באופן משמעותי הפעילות המקצועית והקיימות והבניאומים של סגל ביה"ס הפועלים נישא של התמחות מקצועית יחידות של אנשי הסגל ובניהם נמנו לרמת גלגלניים בשלף האחרון חקירה ביערי תוכנית למנא מוסך (שצורגת מכולה מזה) חכמה ויהי ימך מסך כל המערים ב-5 השנים עבדה. גילית הכותבת השלשן היה כנס המחקר הבינלאומי ביוזמת המועצה הישראלית למחקר בסיועו של צדקה להילומה רבה. סגל ביה"ס גבר בלוחות המחקר ויהי גבר בלוחות המחקר והאקדמיה של הכנס. סגל ביה"ס ביערי תוכנית המוסך שלו, ולוחות מחקר בינלאומיים שלו חבילו בכנס בחקירה המערכת שלהם.

בין התלמידים שהיוונו הישגים אלו היו השקדנות למנא מוסך קליין. פגמת מרכז מחקר הפעילות תוכנית אינטרנטי של פרופסורים אוחים בינלאומיים מחכה מחוקרת ומנחת של הפעולה במאמצים אלו. מהלכים עזבו ימך הם הפעילות שלבנות חקירה הפרסומיים והמחקרים במילין. תלמידי החכמה והפועלים תוכנית הלימודים למנאיים בלוחות וימך מכל פרויקט. המשמעות במיוצב היא רח העליונה שחוקרת את בואם.

היינו לוחים של גיבר הוא לא תלמידי נחשבת. החים החכמה היא לא לעצבה עובדת מאליה. בנית המשמעות עבדה תלמידיים והפעילות הוא מאחד יצירה רב צדדי. ממעלה ומכוון אינטלקטואלי. רגלי. תקשורת יפוי. הוא נשא אחרים כעצבה לעולמים קלה. ובזוא אחיה מלשית מקצועית קיימת אישית היא לא תמאה בצנן ולא מתמאה בצנן אמת היא צורגלית בעלמה אינטרנטי ומנאיים כבר נאמר שמי לא אופר להיות אמת. אי יכול להיות אמת לעצמי בלתי - עזבו ימך מכל פרויקט כב להיות מורה אסילובאני - מלגלילה אסילובאני.

אבל

לפתחו אפריל חבל
כל הילן - הוא חק מעובן ללא סטופים, ללא מנוצבים ומקצוע. ללא מנוצבים ראויים
אין זרקות לכי ולון את הכפפה - של חמלק החבל הוא שונק
עלם הפיקר- לא ננה השלפה- ציה. היא אי נכיו את לעלון במקצוע. כבים מלוחה וכצוואר - היא יצלה, היא יצין, היא יצוא...
זה לא חק נשא למלגבה. זה מלגלילה והמנוצבים של כולנו.
לחמיאית במסך

צ"ר מירי רום
מנהלת ציפין מלגל

רות גלסברג גולד, בוגרת מחזור 1952 הוזמנה לנאום בעצרת הכללית של האו"ם לציון יום הזיכרון הבין לאומי לשואה שחל ב- 27 בינואר ש.ז.

בנאום אישי ומרגש מאד סיפרה רות את קורותיהם של יהודי בוקובינה ובכלל זה של משפחתה וכיצד שרדה את השואה כילדה בת 11. היא נשלחה עם משפחתה למחנה הריכוז ברשט בטרנסדניסטריה רומניה בדצמבר 1941, שם הייתה עדה למותם של הוריה ואחיה. רות מאמינה שכוח ההשרדות שלה בא לה מאמה שעמדה על כך שהיא תשרוד כדי שתשמש עדה לכל הזוועות. לאחר המלחמה הגיעה רות לישראל, לא לפני שגורשה לקפריסין ע"י הבריטים. רות החלה את דרכה בארץ בקיבוץ ומשם לבית הספר לאחיות, הדסה, אותו סיימה כאמור ב-1952. רות גלסברג גולד הוזמנה למפגש מרגש עם בוגרות הדסה מהסניף הניוירק. הופעתה המרשימה של רות בעצרת הכללית גורם לגאווה.

לנאום המלא בכתובת: <http://www.un.org/holocaustremembrance/2009/statements09.shtml#survivor>

במנוש של בוגרות הדסה בביתה של אסתי שטרן שפירו בניו יורק, רות גלסברג גולד יושבת משמאל

בשיחה עם אורלי תורן RN, MSc, PhD מחזור 1983

סגנית מנהלת אגף הסיעוד בהסתדרות מדיצינית הדסה למחקר ופיתוח

למחקר בסיעוד לקידום נושאי מחקר שונים ולפתח את היכולות של מרכזות המחקר על מנת שתוכלנה להציע קדימה את המחקר והידע במחלקות שלהן. אורלי רואה חשיבות רבה בקשר שבין השירות לחינוך, שהו קשר מפרה שיש לו תרומה הדדית. כיוון שחלק מהמרכזות האקדמיות הן מורות בביה"ס, אך טבעי הוא שהקשר יהפוך לאמיץ והדוק יותר.

ומהם התוצרים עד כה? הוקמה מועצת איכות בסיעוד ליישום תפיסת איכות כוללת. ישנה עשייה מחקרית בכל החטיבות וכמות המחקרים המתבצעים עולה על הציפיות. התקיים קורס לפיתוח מיומנויות הכתיבה. נערך קורס בנושא של סיעוד מבוסס ראיות. בהיבט הקליני: מתוכננים מספר ימי עיון ארציים, התקיים קורס לפיתוח מיומנויות לטיפול בפצעים שפוחת ותואם ע"י המומחיות הקליניות לטיפול בפצעים.. לשאלה, איך את רואה את עתיד הסיעוד?

סיעוד הוא מקצוע חיוני, ויפיה. הוא נמצא כיום במשבר שלדעתה ילך ויעמיק ככל שיחסרו ידיים עובדות. המקצוע סובל מחוסר תכנון הן בנושא של כוח אדם והן ברמת הפיתוח המקצועי. יש תחושה של דריכה במקום בעשר השנים האחרונות, זאת כאשר המערכת הרפואית, הטכנולוגית והחברתית צועדות קדימה ומשתנות. בסופו של דבר אנחנו נמצא את עצמנו עם שאלות קשות ביותר של זהות, כאשר מקצוע אחר, עלול למלא את החללים שיווצרו, בשל המחסור.

אורלי מדגישה שכמקצוע לא מצאנו את הליבה הייחודית שלנו, זאת כאשר ברור לכולם שלא ניתן בלעדיה. התקינה הקיימת היום היא בת 25 שנה והיא איננה תואמת לצרכים. קיימת נדידה של אחיות ממקום למקום, קיימת הגירה של אחיות לחו"ל וקיימת הגירה אל מחוץ למקצוע. בתי החולים נחשבים כמקום עבודה קשה ודורסני, כמערכת סביבתית קשה ובנוסף, בעיות משפטיות מאיימות.

למקצוע יש בעיה של דימוי, הוא איננו מושך, גם כי אין לו דימוי של עשייה אקדמית וגם בשל גובה השכר, שכמוהו ניתן להשיג במקומות עבודה פחות תובעניים. אורלי פעילה גם בהיבט המקצועי-ציבורי, זאת מעבר להיותה אם לשני בנים. היא שימשה כיו"ר הכנס הבינ-לאומי למחקר בסיעוד שהתקיים בת"א, הייתה מזכירת העמותה למחקר בסיעוד וכיום היא בתפקיד המבקר שלה. היא פעילה במספר מחקרים בשיתוף עם מינהל הסיעוד ומכון ברוקדייל. היא מוזמנת להרצות בפורומים שונים מחוץ להדסה ומלמדת בבית הספר לסיעוד.

ספר שערכה ביחד עם אורלי פיקר, "מנהיגות בלבן: ניהול הסיעוד בבתי החולים" נמצא בדפוס ויראה אור בקרוב.

ראיינה וכתבה: אורה לוי

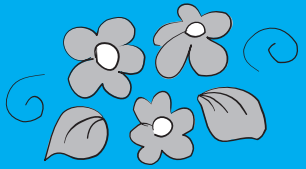
לאחר סיום לימודיה ב-1983, החלה אורלי לעבוד בבית החולים שיבא בתל השומר. את מרבית שנותיה כאחות מן השורה עשתה ביחידה לטיפול נמרץ לב-חזה. לאחר שמלאה מספר תפקידי ניהול התמנתה לסגנית מנהלת הסיעוד בבית החולים השיקומי בתל השומר. את שנות עבודתה בתפקיד זה, אותו עשתה כסגניתה של הגברת נורית בן דב, מתארת אורלי כשנים מהיפות שהיו לה בקריירה המקצועית. "זו הייתה תקופה של עשייה, התחדשות ובנייה במקום שבו לא הושקעו משאבים במשך שנים רבות". עם סיום לימודיה בבית הספר לסיעוד, המשיכה אורלי בלימודי התואר השני במינהל עסקים באוניברסיטת תל אביב. אורלי נשלחה לאוניברסיטת פיטסבורג בארה"ב, שם סיימה את לימודי הדוקטורט וחזרה לתפקיד של מנהלת הסיעוד והמקצועות הפרה רפואיים של המרכז הרפואי שיבא בתל השומר, תפקיד אותו מילאה במשך עשר שנים. במקביל, המשיכה לעסוק במחקר ובהוראה באוניברסיטת תל אביב, שם לימדה ניהול וכלכלת בריאות שאותם היא רואה כתחום התמחותה.

מתוך מחשבה שלא נכון לשמש באותו תפקיד יותר מ-10 שנים, עברה אורלי לעבוד בהדסה כסגנית מנהלת אגף הסיעוד למחקר ופיתוח, תפקיד אותו היא ממלאת מזה שנה. תפקיד זה פותח, לדבריה, מתוך הצורך להסתכל על המערכת באופן כולל, לאתר פערים, ובהתאם לעצב את המדיניות, להבנות תהליכי עבודה, עשייה וטיפול בראיה פרופסיונאלית כוללת. כל אלה, בשיתוף עם כלל האחיות העובדות בשני בתי החולים. אורלי רואה את תפקידה כמורכב מחלקים שונים. חלק אחד כולל, פיתוח מקצועי, פיתוח ידע ומיומנויות, שימוש בידע קיים והתמקדות בנושאים שיש להציע קדימה. החלק האחר מתייחס לקיומם של סטנדרטים ובבניית הסמכויות של האחיות לקבל החלטות הנוגעות לטיפול בחולה. זהו עידן שאליו אנו הולכים, טוענת אורלי, המערכת הלאומית לא ערוכה מבחינת חקיקה, לכן, יש למצוא דרכים לעגן את הפעילויות ולהרחיב את קבלת החלטות של האחיות, כך שיהיה להן תוקף חוקי. הכוונה היא, מדגישה אורלי, לעיגון קבלת החלטות טיפוליות, כמו למשל איזון תרופתי, איזון של חולים כרוניים והחלטות טיפוליות שונות. מקומה של האחיות בטיפול בחולה הוא מאד מרכזי, לכן, יש להרחיב את סמכויותיה.

נדבך נוסף בחלק זה, הוא נושא האיכות. צריכה להיות מדידה רציפה של איכות שתוכל לשמש ככלי בדידה של האחיות הראשית ולאפשר לה לקבל מידע שוטף ועדכני. בתוך זה נכלל גם התיק הרפואי הממוחשב שהוא שותף לכל רמות הפיתוח, כמו גם בעיבוד נתונים אוטומטי ומתן כלים לאחות הראשית.

עבור כל התהליכים הללו המחקר הוא נושא נלווה קריטי. הוא מאזן, מאשש, או מפריך דרכי עשייה ודרכי התערבות. כאן נעוץ לדבריה, ההבדל בין מחקר אקדמי לבין מחקר מעשי יישומי אשר מקנה כלים פרקטיים להמשך עשייה המבוססת על ראיות. אורלי מקרינה גאווה רבה, כאשר היא מדברת על כך שבית החולים החליט על מבנה ארגוני המקדם מחקר ברבדים השונים. כך, בכל חטיבה ישנה מרכזת אקדמית העוסקת בפיתוח וקידום המחקר במחלקות החטיבה. בנוסף, אישר מנכ"ל הדסה להקים מרכז

לכל בוגרי בית ספרנו,
לחבריו ומשפחותיהם
אנא אביב nne

ברכות לז"ר זורית וייס
על התאמתה לאחות ראשית של
"בריאות לאי"ט" ואיתחילינן להצלחה

נאוה ברורמן (מחזור 1979) ומתנדבות מציגה את הפרויקטים לקידום בריאות נשים בכינוס לזכויות האדם של האו"ם

הסדנה הועברה על ידי נאוה ברורמן, מנהלת הפרויקטים של המרכז לבריאות האישה, רחל בן זאב - נציגת המתנדבות מפרוייקט בית שמש, היא רחמן מנהלת המתנ"ס באבו גוש-השותפים לתוכנית בכפר, ג'ודי שרק וג'ניס גרינוולד מארגון נשות הדסה.

משתתפי הסדנה שמעו על פעילויות אשר מטרותן לספק מידע ומיומנויות הקשורים לבריאות נשים, למערכת הבריאות ולזכויות בתחום הבריאות, תוך התאמת הפעילויות לצרכים של אוכלוסיות השונות זו מזו בתרבותן, ברמות הסוציו אקונומיות ובגיל.

המצגת של הסדנה כללה סרט מקורי אשר תיעד את שלושת הפרוייקטים בבית שמש, באבו גוש ובשכונות פת וגוננים בירושלים.

משתתפי הסדנה התרשמו מכוחם של הפרוייקטים העוסקים בבריאות נשים להעצים את הנשים ולבנות גשרים בין קבוצות מתרבויות שונות אשר ספק רב אם היו נפגשות בנסיבות אחרות.

נאוה ברורמן (שלישית משמאל)

במלאת 60 שנה להכרזת זכויות האזרח, ערך ארגון האומות המאוחדות בספטמבר, 2008 בפריז, כנס לאשרור זכויות אדם לכל.

הכנס נערך במסגרת הארגונים הבלתי ממשלתיים המיוצגים באו"ם אשר ארגון נשות הדסה הוא אחד מהם. נציגות הדסה הציעו לוועדה המארגנת את הפרוייקטים לקידום בריאות נשים, של המרכז לבריאות האישה בהדסה ירושלים ע"ש פטרישיה וראסל פליישמן, אשר מטרותיהם הן קידום זכויות נשים במערכת הבריאות בכלל ונשים בגיל השלישי בפרט, תואמות את מטרות האו"ם בנושא.

ההצעות שהוגשו לוועדה נבחרו 45 ובינם הפרוייקט של הדסה.

בסדנה בת 90 הדקות שנשאה היה "הזכות להיות בריאה", דובר על ישראל, מערכת הבריאות בארץ, ארגון הדסה ועל התוכניות הרבות לקידום בריאות נשים של המרכז לבריאות האישה של הדסה ובמיוחד על התוכניות להעצמת נשים.

מהנעשה בביה"ס לסיעוד... מהנעשה בביה"ס לסיעוד... מהנעשה בביה"ס

סיעוד במצבים דחופים - מודולת הוראה

ד"ר מירי רום מנהלת ביה"ס לסיעוד ודיקן משנה

איילה אהרוני RN MPH, מורה בכירה בביה"ס לסיעוד

רקע:

החל משנת 2003 נלמדת בביה"ס לסיעוד של הדסה והאוניברסיטה העברית בירושלים והשלוחות באספ הרופא ובקפלן מודולה מורחבת של "סיעוד במצבים דחופים". המניע לבניית התכנית היה החלטת מינהל הסיעוד לאפשר במסגרת תכנית הליבה המחייבת בלימודי סייעוד יחידת בחירה בית ספרית בהיקף של 500 שעות. הגישה אפשרה העשרה ללומד וכלי שוקי תחרותי לבתי הספר. יוזמה חדשנית זו קיבלה את ברכת מערכות ההכשרה. ההחלטה לבחור את נושא הסיעוד במצבים דחופים כתחום ההעשרה בבית ספרנו נבעה מתוך העובדה שהדסה היא מרכז טראומה ברמה 1 והתחום מאד מפותח בו. גם בשלוחות ביה"ס באספ הרופא ניתן לנושא דגש הן בקמפוס הקליני והן בבית הספר. נושא הרפואה הדחופה ככלל מקבל משנה חשיבות במערכת הבריאות בשל שכיחות מצבים אלו מחד ומאפשרויות הטיפול בהם מאידך. ספציפית, בארץ נוספים לכך גם המצב הביטחוני והמדיני הייחודי והיקף תאונות הדרכים. אבל, מצבים דחופים אינם נחלתם הבלעדית של המחלקות לרפואה דחופה או יחידות הטראומה אלא גם שכיחות ופוטנציאליות בכל אתר טיפולי מחוץ ובתוך כותלי בתי חולים, בכל מקרה של התדרדרות במצבו של חולה. האוכלוסייה ככלל גם זו שבקהילה ובמיוחד מטופלים בבתי החולים הם היום יותר מורכבים ומצבם יותר דינאמי מבעבר. בתהליך הבחירה הייתה התלבטות. ברוח מורשת הדסה הועלתה אפשרות להתמקד בסיעוד בקהילה אבל מכיוון שתחום זה כבר היה מועשר בביה"ס מעבר לתכנית הליבה הוחלט להתמקד בנושא של סייעוד במצבים דחופים. נכון להיום, מבנה זה של תכנית הליבה בוטל אבל בית הספר שימר את היחידה הן מתוך אמונה בגישה של יחידת העשרה ככלל, וספציפית משום חשיבות התחום.

רציונל:

הכשרה לתפקוד במצבים דחופים היא מרכיב אינטגרלי של תכנית הלימודים המחייבת שמכונה בוגר תחילי למגוון מצבי הבריאות על הרצף של הבריאות והחולי. ההיקף המחייב בתכנית הוא בהיקף של כ-5% בלבד ובנוסף ההנחה היא שלמרות שההכשרה המעשית נעשית בחדר מיון יוכל הבוגר להשליך את עקרונות התפקוד שנחשף להן בחדר מיון לכל זירה טיפולית אחרת. מצבים דחופים במהותם מחייבים שליטה בעולמות תוכן ומיומנויות רבות ויכולות תפקוד יעילות בטווח זמן קצר להצלת חיים ומניעת סיבוכים. מיומנות ספציפית בתחום היא זו של ה"טריאז'". לכל הנ"ל נדרש מהבוגר התחילי תהליך ארוך יחסית של המשך למידה ותרגול. יחידת הבחירה להעשיר את תכנית הלימודים בתחום נועדה לחשוף את הסטודנטים לתכנים עיוניים ומעשיים רבים יותר ובכך ל"אמן" אותם עוד בתהליך הלימודים לתפקוד יעיל יותר במצבים הדחופים לקראת השתלבותם בעשייה המקצועית. האחות המתפקדת במצבי חירום היא הציר סביבו נע הטיפול, התאום בין שפע של גורמים והתיעוד.

מטרה ודגשים:

מטרת הוראת המודולה הינה להכשיר סטודנטים להתמודדות עם מצבי חירום טרום ביה"ח, בביה"ח ובקהילה. ההתמקדות היא בהקניית ידע ורגישות ובביצוע מיומנויות במצבי חירום מייצגים.

מושם דגש על תפקוד האחות במצבים דחופים בהיבט של הצלת חיים וכן בהיבט של התייחסות פסיכו-סוציאלית למטופל ולסובבים אותו. בנוסף הקורס אמור להעניק לאחות שברך כלים ראשוניים של תקשורת במצבים דחופים ומצבי לחץ אופייניים לתחום ויכולות התמודדות אישיים עם מצבים אלו ועם רגשות נלווים של חרדה, תסכול וכו'.

היקף תזמון ופריסת הוראת המודולה:

המודולה של סייעוד במצבים דחופים מועברת לשנים ג' ו-ד' ומתפרשת על 240 שעות לימוד ב-3 סמסטרים - לימודים עיוניים ותרגולים. (בנוסף הסטודנטים עוברים התנסות מעשית של 120 שעות).

תכנים:

- במהלך הלימודים הסטודנטים:
- מכירים לרוחב ולעומק סוגים של מצבי חירום.
 - מתוודעים למכלול הגופים המטפלים במצבי חירום ולדרכי שיתוף פעולה איתם.
 - מקבלים כלים לבצוע אומדן והערכה מהירים של מצב המטופל, לקבלת החלטות ולמתן טיפול ראשוני מהיר (כולל הצלת חיים, ייצוב המטופל ומניעת התדרדרות של מצבו) בתנאי חירום.
 - רוכשים כלים ומודעות לתקשורת בין אישית במצבי לחץ - דגש ניתן לתקשורת במצבי חירום עם חברי הצוות, המטופל, בני המשפחה ואחרים הסובבים את המטופל. העמקת רגישות האחות שברך לצורכי המטופל והבנת המורכבות של תאום ותקשורת עם ריבוי גורמים. הסטודנטים לומדים 'שפה' חדשה להתמודדות ותקשורת במצבי חירום. הם רוכשים כלים ארגוניים ואמות מידה אתיות להתמודדות עם קונפליקטים הנוצרים במצבי לחץ.
 - מתרגלים מיומנויות בסימולציות של מצבי חירום שכיחים ובמצבי טראומה, הם מכוונים לביצוע חשיבה קריטית וקדימויות טיפול (דרגת טריאז') במצבי חירום ולחץ.
- ההוראה כוללת אימון הסטודנטים לטיפול במצבי חירום - לפי פרוטוקולים בינלאומיים.
- מקבלים תמיכה וחיוק אישיים: המודולה כוללת יחידה ייעודית בשם "מי יציל את המציל" שבה הם מקבלים הכנה להתמודדות עם מצבים אפשריים בהם האחות המתפקדת במצבי לחץ נכנסת בעצמה ל"רוויה" וזקוקה בעצמה לאמפטיה, לתמיכה מעמיתים ולעיתים אף מאנשי מקצוע מוסמכים.

כלים מתקדמים - תרחישיים וסימולציות: המחשת מצבי חירום ותרגול בתנאים המדמים ככל האפשר מצבי אמת מהווים עיקרון מרכזי בהוראת המודולה. מורות ביה"ס פיתחו סידרה של תרחישיים מצבי חירום לתרגול תקשורת במצבי חירום (יש לציין כי התרגולים מתבצעים בכל ביה"ס לסיעוד בנפרד, בהתאם לתכנים שנקבעו ע"י המרכזות של ביה"ס).

לפי מגבלות תקציב התרחישיים האלו מתורגמים למופע של סימולציות על ידי שחקנים המדמים חולים באתרי טיפול שונים כגון מלר"ד, מחלקות בביה"ח, מרפאה. בסימולציות האלו הסטודנטית היא האחות המטפלת ומיישמת את שלמדה בתקשורת במצבי חירום. הסימולציה מתועדת בווידיאו ומנותחת על ידי הסטודנטים והמורות, הן ברמת המקור של התפקוד במצבים המדומים והן ברמת המיקרו של מיומנויות ספציפיות שהופעלו על ידי הסטודנטים בזמן ההדמיות.

הערכות

ההדגם של הסטודנטים לתכנית חיוביים. במהלך ההוראה והשימוש בסימולציות נעשה שימוש במדדים מובנים להערכת תפקודם.

סגל

שותפות לפיתוח התכנית ובהפעלתה: ד"ר מירי רום - מנהלת ביה"ס לסיעוד של הדסה והאוניברסיטה העברית, גב' איילה אהרוני וגב' לורין המאירי - מרכזות הקורס בביה"ס לסיעוד של הדסה, גב' נירה אברהם - מרכזות הקורס בבית הספר לסיעוד באספ הרופא וגב' רונית אחרק - מרכזות הקורס בביה"ס לסיעוד בקפלן ומורות ביה"ס לסיעוד.

מען לשאלות, הארות והערות:
איילה אהרוני RN MPH
Ayalaa@hadassah.org.il

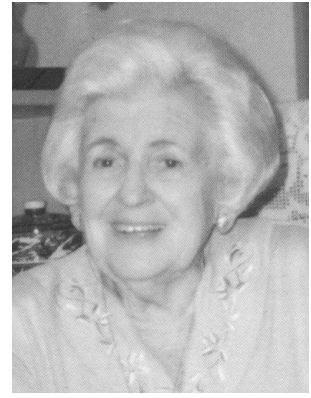
מחזור 40 חוגה 50

בבוקר של יום ה-22.8.2008, התאספו בוגרות מחזור 1958 לחוג 50 לסיום לימודיהן בביתה היפה של אביבה פוקס-אייזנברג במבשרת ירושלים. האווירה הייתה חגיגית ומרגשת. האירוע צולם ע"י ערוץ 2 ושודר בחדשות ערב של אותו היום. להלן הכתבה כפי שהיא הופיעה ב"דיעות ירושלים".

"בשנת 1958 סיימו 28 צעירות את המחזור ה-40 במספר ללימודים, בבית הספר לאחיות של הדסה על שם הנרייטה סאלד בירושלים. כעבור 10 שנים ערכו הבוגרות מפגש מחזור ראשון בביתה של אביבה פוקס-אייזנברג, שעבדה שנים ארוכות כאחות מיילדת בבית החולים הדסה עין כרם. ביום שלישי השבוע, כעבור 50 שנה, התכנסו 27 מהבוגרות בביתה של איזנברג במבשרת. התלמידות הותיקות העלו זיכרונות, בחנו את השינויים שחלו בחייהן עם השנים וחלקו סיפורים על ימים עברו. אל המפגש המרגש הגיעה גם המדריכה הראשונה שלהן, יקירת העיר יהודית שטיינר, שכבר מלאו לה 80 אך היא עדיין ממשיכה לזכור כל תלמידה ותלמידה שלמדה אצלה בכל המחזורים של בית הספר לאחיות".

הופעת האירוע בטלביזיה גרם לה לא רק בין בוגרותנו גם בין רבים מתושבי עירנו.

רוחמה רוזנברג-לחמן

מחזור 1938

רוחמה נולדה בשנת 1915 בהונגריה למשפחה ציונית. היא סיימה גימנסיה עברית כשפני המשפחה כולה צופות לארץ ישראל. בספטמבר 1934 עלתה ארצה כסטודנטית לאוניברסיטה העברית והוריה הגיעו בעקבותיה כעבור חודש.

ב-1935 החלה את לימודיה בביה"ס לאחיות ששכן עדין בבנינו הישן שבעיר. ב-1938 עם סיום לימודיה לא יכלה להימנות על צוות הדסה בגלל מחסור מקומות עבודה לאחיות. לעומת זאת עבדה שם כאחות פרטית הסועדת חולים רמי יחס ביניהם אמו של דר' יסקי ז"ל, מנהל בית החולים דאז.

בינתיים עבר בית החולים להר-הצופים ועם הזמן התקבלה לעבודה כאחות מהמניין. מהיום בו שובצה למחלקה הפנימית בה שמשה מלכה זגגי אחות ראשית לא נפרדו כמעט דרכיהן, למעט לתקופות קצרות. ב-1942 עברה קורס בריאות הציבור ועבדה בטיפת חלב ובהיגיינה של בתי הספר. מוסדות בריאות הציבור מירושלים ועד חדרה היו אז בפיקוח הדסה, כך שלא אחת נשלחה למקומות שונים למלא את מקומן של אחיות שיצאו לחופשה.

ב-1947, ימי תרום המדינה, נשלחה לקפריסין בה הקימו הבריטים מחנות מעצר לעולים שניסו להגיע לארץ ישראל באופן לא ליגלי. היא ניהלה שם בית תינוקות שמנה 300 תינוקות שנולדו בדרך או במחנות.

למרות שהייתה כבר נשואה לא עלה בדעתה לסרב לשליחות. זו הייתה רוח התקופה. עם שובה מהשליחות חזרה לעבודה בהדסה וב-1948, מספר חודשים אחרי הכרזת העצמאות גויסה לצה"ל. (למרות היותה נשואה) ושובצה לחיל הרפואה כשהמשימה הקמת מערך רפואי - טיפול בחיילים. בית החולים הגרמני בירושלים הפך לבי"ח צבאי מס. 10 או כפי שמוכר יותר בשם "זיו".

בשלהי 1948 הועברה רוחמה לאזור המרכז והצטרפה לצוות שהקים בית חולים בבנין דג'אני שביפו שבו שכן בעבר בית חולים ערבי.

כשהמקום בביה"ח היה צר מהכיל את הפצועים, פלשו לבתים הערבים הסמוכים ואלתרו בהם מחלקות חדשות. אחד הקשיים היה שילוב הדיסציפלינות השונות מהן באו האחיות אם מחו"ל ואם מהארץ. לאחר מספר חודשים נקראה רוחמה למשימה חדשה - הקמת בית ספר לאחיות

בתל-השומר. בקורס "אינסטנט" שקבלה בהדסה בירושלים רכשה את הכלים הדרושים למשימה זו.

בית החולים תל-השומר הוקם במבנים שפינו הבריטים במחנה צבאי, תל-ליטוינסקי, עם עזבם את הארץ. את הצריפים שיועדו לביה"ס לאחיות הכשיר וצייד הצוות המקיים במקביל לבניית התשתית המקצועית. בד בבד הכין הצוות את סגל ההוראה, והלימודים בביה"ס התחילו ב-1949.

במקביל לתפקידה כמנהלת ביה"ס שמשה רוחמה גם סגנית אחות ראשית של ביה"ח שהייתה אז מלכה זגגי, מחזור 1928.

רוחמה הייתה בין התומכים הנלהבים של האקדמיזציה ואכן עם הגעת הסגנונות האקדמאיות הראשונות החלו השינויים בעבודה השוטפת שכללו בין היתר גם מחקרים, הכול על מנת ליעל את הטיפול בחולה.

עם פרישתה של זגגי הייתה רוחמה לאחות הראשית של ביה"ח עד לפרישתה בשנת 1980.

אין ספק שרוחמה יש חלק נכבד בהפיכת ביה"ח תל השומר וביה"ס שלידו לאחד המוסדות המובילים במדינה. ואכן זהו פרק חשוב בתולדות הסיעוד והתפתחותו. כשעברה רוחמה לחיות ב"דיר מוגן" לא פסקה פעילותה גם שם כשהיא משמשת הרוח החיה בועדת הבריאות של המוסד. אי אפשר לספר על פעילותה המקצועית של רוחמה ולדלג על דמותה האנושית.

היא זכורה לי לטובה כאשר בכל מפגש אתה, הן בנושא עבודה כשאני אחות בריאות הציבור מהשורה, והן בנושאים פרטיים כשהייתי זקוקה לעזרה. מצאתי אצלה תמיד אוזן קשבת, והשיחה אתה התנהלה אף היא תמיד בגובה העיניים. אין על כן הגדרה מתאימה יותר מהמילה "מנש" לאישיותה של רוחמה.

ראיינה נחמה מישלוב-בן שך-בן פורת מחזור 1949

רינה שולוייט-אלכסנדר

מחזור 1948 דו-שנתית

רינה נולדה בשנת 1922 בחדרה - הוריה החלוצים יבשו שם ביצות.

כשרינה הייתה בת שנה וחצי עברה המשפחה למושב תל-עדשים, שם גרו בתחילה "בחווה" וטפלו בעגלה אחת, ורק כשהייתה בת שנתיים - שלוש קבלו הוריה בית ומשק לידו. למדה בביה"ס היסודי שהיה במקום, אחרי כיתה ו' עברה לביה"ס המחוזי בכפר ילדים שליד עפולה. במסגרת

פנימייה בה גרה כל השבוע ב"חווה" עם עוד שלוש בנות, בסופי שבוע נסעו הביתה. כשגמרה את לימודיה בכפר הילדים חזרה לתל-עדשים. מכיוון שכבר אז רצתה להיות אחות, עברה קורס עזרה ראשונה והייתה חובשת ועוזרת לרופאה שבמושב. כמו-כן הדריכה "עזרה ראשונה" את תושבי המושב.

בשנת 1942 נרשמה ונתקבלה לביה"ס לאחיות של קופ"ח, שלייד ביה"ח בילינסון, אבל אז פרצה מלחמת העולם השנייה והחליטה להתגייס לחיל הנשים A.T.S. של הצבא הבריטי. בצריפין עברה קורס צבאי בסיסי, ואח"כ נשלחה כעוזרת לאחות (Nursing Orderly) לביה"ח הצבאי הבריטי במדבר ליד סואץ. ביום עבדה ובערבים למדה אנגלית. מן המדבר עברה לברי שבדרום איטליה וטפלה בפצועים שהגיעו בעיקר מיוגוסלביה.

על טיפולה המסור בפצועים היוגוסלבים שהוטסו לביה"ח בברי קבלה את "כוכב טיטר", אות הצטיינות אישי.

כמו כן למדה יוגוסלביית וטפלה בילדים יוגוסלביים שהיו במחנה פליטים לילדים בהפסקה שבין עבודתה בביה"ח (משמרת מפוצלת 8 - 13 p.m., 16 - 20 p.m.). מבארי עברה לביה"ח הצבאי בנאפולי וב-1946 השתחררה מהצבא הבריטי.

בשנת 1946 נפתח בהשראתה של שולמית קנטור בביה"ס לאחיות, הדסה "הר הצופים", קורס דו-שנתי לאחיות בוגרות הצבא הבריטי, שעבדו בזמן המלחמה בבתי חולים צבאיים. רינה התקבלה לקורס זה. בנות הקורס היו כולן מבוגרות ממנה ובוגרות יותר מתלמידות ביה"ס לאחיות באותם הימים, וכדי להבדיל בינן לבין המחזורים הרגילים, הייתה להן תלבושת שונה. רינה סיימה את ביה"ס בהצטיינות. מדריכתה בקורס הדו-שנתי הייתה מלכה זגגי, שהחלה אז בארגון צוות לביה"ס הצבאי הראשון לאחיות בתל-השומר. רינה הייתה בין האחיות שנבחרו להדריך בביה"ס הצבאי עם הקמתו ע"י גב' זגגי.

בתקופה זו היא התחנתה עם חיים אלכסנדר - שהיה ידוע בכינויו - אלכס. כעבור זמן חזר הזוג לתל עדשים - שם עבדה שוב באופן זמני כחובשת. רינה ואישה עברו לחיפה, שם נולדו לה שני בנים. שאותם גדלה מספר שנים בחופשה מהעבודה כאחות.

בשנת 1963 עברה קורס לאחיות לבריאות הציבור והחלה לעבוד בחיפה כאחות בתחנות לאם ולילד בחליסה, קריית אליעזר ובנוה שאנן. בשנת 1967 עברה לפיקוח של אחיות בבריאות הציבור, בלשכת הבריאות בחיפה. בתפקיד זה שמשה עד פרישתה מן השרות בשנת 1987. בתקופה זו לימדה בביה"ס לאחיות שלייד ביה"ח בני-ציון(רוטשילד) את נושא הסיעוד בבריאות הציבור.

לאחר פרישתה, הדריכה בקורס סיעוד שהתקיים בחיפה בביה"ח ע"ש דר' פלימן בשיתוף עם בי"ס "מזור" והכשירה בנות לטיפול בקשישים, הנמצאים במוסדות. בשנים 1987 - 1989 הדריכה בקורסים בטיפול בתינוק ובפעוט במסגרת בין-לאומית "כרמל" (בשיתוף עם משרד החוץ), במגביל למדה באוניברסיטת חיפה בחוגים: אמנות ומדעי המדינה וגמרה את התואר הראשון בהצטיינות.

בזמן העלייה הגדולה מרוסיה - 1991 - לימדה עברית בהתנדבות לעולים במתנ"ס שבנוה שאנן והחלה להשתתף בלימודים ובפעילויות שונות במתנ"ס. (למדה ציור, תנ"ך ועוד). והייתה פעילה בארגון פעולות לקשישים..

לפני כחצי שנה עברה רינה לדיר מוגן, "מגדלי אלישע" שבחיפה, ומתחילה להכיר ולהינות מהפעילויות שבמקום.

ראיינה חוה רוזנברג - כרמי מחזור 1953

רחל שורצאפל-אלון

מחזור 1948

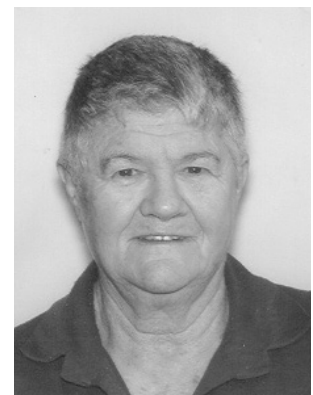
מחזורי היה האחרון שסיים את לימודיו בביה"ס לאחיות שעל הר הצופים. נאלצנו לנטוש את ההר, אחרי הפגיעה והרצח של 78 אנשי הדסה והאוניברסיטה בשיירה הגדולה שעלתה להר, 10 ימים לפני פסח, 1948. אותנו שיכנו במזר סנט ג'וסף ברח' הנביאים ושם גם התקיים טכס הגמר שלנו. מכיוון שבבית החולים היו מספר חולים וחיילים במצב קשה ביותר שלא ניתן היה להעבירם, היה צורך להשאיר בהר הצופים מספר רופאים, אחיות ותלמידות כדי לטפל בהם. נבחרתי כאחת מהם.

המנהרה שחיברה בין ביה"ס לבית החולים הפכה לבית החולים הזמני. שם היו מיטות החולים וכן העגלות עם כל המכשור וחומרי טיפול. העבודה הייתה קשה וזאת בנוסף לדאגות והמתח על הנעשה מחוץ לכותלי בית החולים. חשמל קיבלנו מגנראטור שהיה בבית החולים ופעל רק בשעות הערב, משום כך רכזנו את כל הפעולות התלויות בחשמל (כמו סטריליזציה) לשעות אלה. בהפוגה הראשונה בחודש יוני גם אנו התפננו מבית החולים והצטרפנו לחברותנו בסנט ג'וסף.

אחרי סיום בית הספר חלק ניכר מבנות מחזורי הלא-ירושלמיות עזבו את העיר כדי לעבוד בבתי-חולים שונים בארץ. אני כירושלמית נשארתי לעבוד בהדסה ב"מסיון" (הדסה א') שהיה מחולק לאולמות גדולים כשכל אחד מהם היתה מחלקה אחת. אני עבדתי בחדר 10 שם הייתה המחלקה הנורווכירורגית ומחלקת עיניים. פה קיבלתי את ניסיוני הראשון בטיפול בפצועי עיניים. מחלקת עיניים, עצבים וריאות עברו כעבור כמה חודשים לרחוב החבשים לאחד הבניינים היפים שנבנו בסוף המאה ה-19. הייתי אחות ראשית של המחלקה וב-1962 עזרתי להעבירה למשכנה הנוכחי בעין כרם ב-1963 ילדתי

ויצאתי לחופשת לידה של שנתיים. לאחר מכן נתבקשתי ע"י פרופ' קורנבליט ז"ל לעזור בהקמת מחלקה ומרפאת עיניים בבית החולים שערי צדק בה עבדתי כאחות ראשית במשרה חלקית עד יציאתי לגמלאות ב-1987 נהניתי מאד מעבודתי המעניינת שלושה באווירה חברתית וטובה בין אנשי הצוות.

אחרי הפרישה הוזמנתי ללמד סיעוד חולי עיניים כולל מניעה ומעקב על בריאות העין ותפקוד האחות בנ"ל, לתלמידות ביה"ס לאחיות של הדסה. כמו כן ארגנתי שני קורסים לאחיות מוסמכות מאפריקה שהגיעו להשתלמות בארץ בטיפול עיניים. בחמש התמסרתי למשפחתי, ולפני כ-9 שנים עברנו לדירוג מוגן בכפר סבא.

ענת סנה-אבי

מחזור 1958

נולדתי, גדלתי ולמדתי בירושלים. ביל"ס לאחיות, שכן אז ברח' הנביאים במנזר סנט ג'וזף, תקופה בת כ-13 שנים בין עזיבת בית החולים בהר הצופים לבין העברה למרכז הרפואי בעין כרם. לפי הדרישות דאז גרנו, 7 בנות בחדר בתנאי פנימייה, למרות שמקום מגורי משפחתי היה באותו הרחוב 300 מ' מהפנימייה. זו הייתה חוויה מיוחדת במינה.

למדנו ועבדנו במקביל במחלקות השונות ששכנו בבניינים השונים המפוזרים לאורך רחוב הנביאים. תכנית הלימודים כללה את נושא בריאות הצבור ועבודה מעשית בשכונת קריית היובל בה גרה אוכלוסיה רובה עולים חדשים מארצות שונות. הבחירה שלי הייתה להיות אחות ליד מיטת החולה כשסיימתי את הלימודים, שירתתי בצה"ל כאחות במחלקה אורתופדית בבי"ח "פוריה". כשנישאתי חזרנו לירושלים ועבדתי בחדר אחרי ניתוח (חדר התאוששות) בהדסה.

עקב עבודת בעלי, עברנו ב-1962 לתל-אביב. עברתי השתלמות בבריאות הציבור באזור רמלה לוד ואז למדתי להעריך את חשיבות העבודה בקהילה. המפגש עם האוכלוסייה השונה כל כך מזו שהכרתי בערים רמלה לוד ומושב העולים סביבם, השפיעה עלי מאוד.

האנשים הגיעו מכל ארצות תבל. הם ראו בי כתובת לפתרון אין סוף בעיות הקשורות בבריאות ולא רק בעיות בריאות. הוטלה עלי סמכות ואחריות רבה, ואני רק בת 25. האנשים האמינו בי. זה דרש ממני המון כוחות נפש אבל מלווה בספוק רב. הם חשפו בפני את כל בעיותיהם גם האינטימיות ביותר. יום יום חזרתי הביתה

נפעמת מהסיפורים, מאורחות חייהם ומהכבוד שרחשו לי ולמקצוע אותו אני מייצגת. השיחות אתם נתנו לי מגוון של דרכי התמודדות ופתרונות והיכולת לפנות לאנשים ולהדריכם.

ב-1964 עברנו לגור בראשון לציון. כאן עבדתי בתחנות לבריאות המשפחה (טיפת חלב), במקביל הייתי אחות לבריאות התלמיד בבית ספר. אהבתי את העבודה עם התלמידים עינינו אותי בעיקר הנושאים בחנוך לבריאות וקידום בריאות. הדרכתי אחיות חדשות בתחנות לבריאות המשפחה ובבית ספר.

במשך הזמן השלמתי לימודים בבריאות הציבור ובאוניברסיטת בר-אילן. מ-1978 שימשתי כמפקחת בלשכת הבריאות של רחובות ואזור ראשון לציון. באותה תקופה, אוכלוסיית העיר גדלה מאוד. פיתחנו את שירותי בריאות הציבור בהתאם לצרכי הקהילה בעיר.

השתתפתי בפיתוח פרויקטים בריאותיים קהילתיים שונים והפעלתם: תכנית לקשישים ושיתוף בשיקום שכונות, כמו כן תוכניות לגיל הרך, למשפחה ולתלמיד. תלמידים מכתות ' שהודרכו ונכנסו לבתי משפחות הזקוקות לעזרה ותמיכה בהענקת העשרה השפה, השתלבות חברתית ומיומנות מוטורית לילדיהן. זו הייתה תוכנית מחויבות אישית של התלמידים. כמו כן שילבנו גם מתנדבים מבוגרים בתוכניות אלו. לאחר מכן בתחילת שנות ה-90 כשהחל גל העלייה מארצות חבר העמים ואחרי כן מאתיופיה, השתתפתי בבניית תוכניות קידום והפעלתן. פרשתי לגמלאות ב-1999 לאחר 41 שנות עבודה.

נעניתי לפניית לשכת הבריאות רמלה, לעבוד חלקית בריכוז הטיפול הקהילתי בחולי שחפת באזור.

מ-1995 אנו תושבי שוהם. יש לנו 3 ילדים ו-10 נכדים.

אני לא מאמינה שעברו 50 שנה מאז שסיימתי את לימודי ביל"ס לאחיות שתרם לי כה רבות.

יעל שקד-אבלס

מחזור 1968

נולדתי בירושלים בשנת 1947. אבי הרופא ואחות שהיא תאומה זהה לי, השפיעו רבות על עיצוב אישיותי.

למדתי 12 שנים בגימנסיה העברית בירושלים, ולאחר שקיבלתי את תעודת הבגרות בחרתי ללמוד סיעוד בבית ספר לאחיות בקריית הדסה. אין לי ספק שעבודתו של אבי כרופא השפיעה עלי לבחור במקצוע הסיעוד. למדתי בבית ספר

לאחיות בשנים 1965 - 1968 בניהולה של ע. מרגלית ז"ל ושל י. שטיינר תבל"א. בתקופת הלימודים פרצה מלחמת ששת הימים ובעקבותיה פיגועי טרור ומרדפים בבקעת הירדן. מאות חיילים עם פציעות מלחמה קשות הובאו לבית החולים הדסה. הייתי תלמידה בשנה השנייה, כבת 19 וגויסתי לעבוד בחדר הניתוח. מצב הפצועים, מראם החיצוני וקולות הכאב, השאירו אותי ואת חברותי לכיתה במצב של הלם. בכל אותה עת קיבלנו מהמחנכות בסיעוד, שבראשן עמדה הגב' שטיינר, תמיכה נפשית ומקצועית בכל שעות היום והלילה, עם כניסתנו ויציאתנו "משדה הקרב". רק כך יכולנו להצליח במשימה. תקופה זאת הייתה עבורי חוויה מכוננת להמשך דרכי המקצועית. למדתי לעבוד במצבי לחץ, להנהיג צוות במצבים אלו, ולספק תמיכה נפשית ועידוד כך שהעבודה תתבצע ביעילות ובמקצועיות.

החינוך לסיעוד שבבסיסו הקפדה לעמידה בסטנדרטים מקצועיים ושילוב לימודים תיאורטיים עם עבודת שדה אחראית, היוו נדבך עיקרי לעיצוב דמותי המקצועית. עם סיום לימודי בבית הספר לאחיות, עברתי השתלמות מקצועית בחדר ניתוח ועבדתי שם עד לשנת 1972. נסיבות חיי הביאוני לעבוד משנת 1972 בבית החולים ביקור חולים בירושלים. בחמש השנים הראשונות עבדתי כמדריכה בבית ספר לאחיות מעשיות של בית החולים. את האני מאמין המקצועי שלי, המשלב עשייה קפדנית לצד התייחסות אישית ולימוד מתמשך, הענקתי לתלמידי במהלך השנים. משנת 1977 הייתי שותפה להקמת המחלקה הקרדיולוגית של בית החולים ביקור חולים, הכוללת בתוכה גם יחידה לטיפול נמרץ והצדדית לאחת מהמחלקות הקרדיולוגיות הטובות בארץ, התקדמתי גם מבחינה אישית. סיימתי לימודי תואר ראשון בסיעוד באוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני בניהול מערכות בריאות במסגרת מכללת ישראל וקורס טיפול נמרץ כללי.

המחלקה הקרדיולוגית שבאחריותי מזה 30 שנה ועד היום, היא עבורי מפעל חיים. ייחודה בכך שהיא משכנת תחת קורת גג אחת יחידה לטיפול נמרץ ומחלקה קרדיולוגית וצוות אחד של רופאים ואחיות המטפל בחולה מרגע אשפוזו ועד לשחרורו לביתו.

הקמת המחלקה הייתה עבורי אתגר מקצועי. ביחד עם פרופ' שלמה שטרן, הקמנו מחלקה בת שמונה מיטות, בהמשך 12 מיטות והיום היא מונה 20 מיטות בהן שמונה מיטות לטיפול נמרץ. המאושפזים בטיפול נמרץ הם חולים הסובלים מאירוע לבבי קשה, חלקם מונשמים, דורשים הקפדה והתערבות מקצועית מהירה במצבי מסכני חיים. במחלקה מתבצעים גם צנתורים, השתלות קוצבי לב ובדיקות אלקטרו-פיזיולוגיות. המטופלים עם מגוון המחלות זקוקים למומחיות ומיומנות רבה בעבודה. התחלנו עם צוות אחיות לא מיומן בתחום הסיעוד הלבבי. השקעתי ימים כלילות בקידום הצוות וקידום העשייה הסיעודית. בכל שנות עבודתי במחלקה התרכזתי בחינוך תוך כדי עשייה ושמתתי עוצמה כמודל לחיקוי. פעלתי רבות בקידום הצוות גם בחינוך הפורמאלי. אחיות מעשיות שהקימו עימי את המחלקה הוכשרו להסמכה בסיעוד, התמחו בקורס טיפול נמרץ כללי וחלקן הגדול סיימו בהצלחה תואר ראשון ותואר שני בסיעוד.

הקפדתי על עשייה מקצועית, שבבסיסה ידע נרחב בקרדיולוגיה וניהול הטיפול תוך כדי לקיחת אחריות, כאשר המטופל ומשפחתו במרכז וההתייחסות האישית היא בלב העשייה היום יומית. המחלקה משמשת היום כשדה קליני אוניברסיטאי לסטודנטים ברפואה וסיעוד ומהווה עבורם דוגמה ומופת למתן שירות מקצועי ואישי למטופל.

יחד עם שותפי לעבודה, הצוות הרפואי והסיעודי, הקמנו שירות רפואי קרדיאלי מן הטובים בארץ, מפעל שהוא מקור גאווה ומקצועית.

רשמים מפגישת מחזור 1968

ביוני 2008 התקיימה פגישה מחזור 1968 במלאות 40 שנה לסיום לימודינו בבית הספר לאחיות של "הדסה".

לפגישה שהתקיימה בביתה היפה של נעמי פרקש (פינק), הגיעו 27 בוגרות אליהן הצטרפה כמוכנן גם יהודית שטיינר, מי שהייתה מנהלת ביה"ס שלנו.

את פנינו קידם שולחן ערוך בשפע של מטעמים והפגישה הייתה מלווה בהתרגשות. רבה לאחר ששבענו ונרגענו, עברנו לגינה הנאה. הבוגרות החליפו רשמים וסיפרו על משפחותיהן, ילדיהן ונכדיהן וכמוכנן על עבודתן המקצועית. קצרה היריעה מלפרט את המגוון העשיר של העשייה הסיעודית. של בנות המחזור. רבות מהן ממלאות תפקידים בכירים בבתי החולים, בקהילה, בתפקידי מנהל בכירים ועבודה אקדמאית מפוארת במוסדות החינוך המובילים בארץ.

הלב מתמלא בגאווה שכל זה נוצר בבית הספר שלנו... הרחתי לעצמי מה בעצם מעצב את זהותה המקצועית של התלמידה? להרגשתי, במקרה של מחזורנו, זו מלחמת ששת הימים שהבוגרות חזרו והזכירו אותה כחוויה מכוננת, הבוגרות שומרות ונוצרות בליבן את הרגשת הגאווה על תרומתן המשמעותית לטיפול בפצועי המלחמה לסוגיהם.

ואני, בפיינה הפרטית שלי כה גאה שמספר מהבוגרות שלי, מתלמידותי, הפכו לחברות לעבודה בביה"ס לסיעוד בחיפה. כמה מהנה ללמוד מתלמידים!!! בקיצור, מפגש חשוב, מהנה ומרגש.

להתראות במפגש הבא
שלכם, ברוייה שמחה-קדר, מחזור 1951

אילנה קריב-קליין

מחזור 1978

סיפור חיי מתחיל ב"הדסה", נולדתי ב-3 לאוקטובר 1957 ב"הדסה" ליד ה"דוידקה" בירושלים. ילדותי עברה עלי בירושלים למעט השנים בהם שהינו בחו"ל בגלל עבודתו של אבי במשרד החוץ. ימי נעורי התנהלו בשגררה הירושלמית של אותם הימים: לימודים בתיכון "ליד האוניברסיטה" ופעילות ב"צופים" בעמק המצלבה. בכיתה י"ב התגבש בי הרצון להיות אחות בגלל הגיון שבמקצוע והיכולת הממשית להשפיע לטובה, גם אם במעט, על מהלך החיים של אחרים ואיכות החיים שלהם. פניתי ללימודים כעתודאית בבית הספר לאחיות ב"הדסה". אמנם באותה שנה נפתח גם המסלול האקדמי בסיעוד ב"הדסה", אך באותה התקופה לא קבלו עתודאיות לתכנית האקדמית. במבט לאחור אני שמחה שלמדתי במסלול הרגיל ורק אחר כך השלמתי לימודים אקדמיים.

תקופת הלימודים זכורה לי כאחת התקופות היפות בחיי, לימודים מעניינים כשהמורים הינם טובי המרצים, והתלמידות הן בנות דעתניות, בעלות ערכים שבחרו במקצוע הסיעוד מתוך שליחות וייעוד. עבדנו קשה במחלקות בית החולים, אבל ההתנסות המעשית תרמה להיותנו אחיות טובות ומקצועיות. ישנן אחיות רבות ב"הדסה" שאני זוכרת בהערכה רבה את תרומתן לעיצוב ה"אני מאמין" המקצועי שלי. באוקטובר 1978 סיימתי את לימודי והתגייסתי לצה"ל. לאחר הכשרה וקורס קצינות מזורז, נשלחתי לבאר שבע לבית החולים "סורוקה" והוצבתי ביחידה לטיפול נמרץ. העבודה ביחידה הייתה מעניינת ומגוונת, והתנסיתי במגוון פעילויות וטיפול במצבי חירום. ביחידה לטיפול נמרץ פגשתי את מוטי בעלי, שהיה אז סטודנט לרפואה, ולאחר שנים בהן התמחה ברפואה פנימית ובטיפול נמרץ ושירת בתפקידים בכירים בחיל הרפואה, התמנה למנהל היחידה. בבאר שבע הקמנו את ביתנו שם נולדו ילדינו: אוהד, אסף, מיכל ואיתי. בהמשך דרכי בבית החולים עבדתי במחלקה לרפואה דחופה שהיא אחת העמוסות בארץ אך העבודה בה מעניינת ומגוונת ביותר: הן מבחינת המצבים הרפואיים בהם נתקלתי והן מבחינת המגוון האתני של הפונים. במקביל סיימתי תואר ראשון בסיעוד וקורס על בסיסי ברפואה דחופה בבית הספר למקצועות הבריאות ע"ש ריקנאטי באוניברסיטת בן גוריון.

כעבור חמש עשרה שנות עבודה במחלקה הרגשתי צורך בשינוי ועברתי לעבוד בקהילה

במחוז דרום של ה"כללית". לאחות תפקיד מרכזי במרפאות הקהילה והיא מנהלת את הטיפול במגוון תחומים: מניעה ראשונית ושינונית, ניהול הטיפול בחולים כרוניים, קשישים ובמרותקים, ניהול הטיפול ואיזון סימפטומים בחולי סרטן ובחולים סופניים, ניהול הטיפול בחולים עם פצע קשה רפוי, הדרכה וחינוך לבריאות ועוד. האחות משמשת כתובת ללקוחות בכל תחומי החיים והיא קשובה להם ע"מ לעזור להם להגיע לעזרה המתאימה.

חשתי מהמעבר בין המחלקה לרפואה דחופה (המתאפיינת בעבודה אינטנסיבית רווית אדרנלין) לבין המרפאה המאופיינת באווירה נינוחה יותר. אך עד מהר התברר חששותיי: התקבלתי לעבודה ע"י מנהלים תומכים, עברתי הכשרה לתפקידי כמנהלת סיעוד, ותוך זמן קצר זכיתי להערכה רבה מצד הממונים עלי ומצד המטופלים שלי. את ה"אדרנלין" החליפו בהצלחה עצמאות, יכולת לקבל החלטות קשות, ניהול צוות רב תחומי ותחושת סיפוק על כך שמעריכים נכון את עבודתי.

ארבע שנים עבדתי כמנהלת סיעוד בישוב הקבע הבדואי לקייה. למדתי להכיר את המאפיינים של המגזר הבדואי ויצרתי קשרים טובים עם לקוחות המרפאה. למדתי שכל אדם ללא קשר למוצאו ורמת השכלתו, דורש ומעריך טיפול מיטבי וקשוב. לפני ארבע שנים מוניתי לתפקיד מנהלת סיעוד במרפאת ערד. מדובר במרפאה המונה קרוב ל-9000 לקוחות ובנוסף מספקת שירותי חירום ורפואה ויועצת ל-30000 לקוחות נוספים מהישובים והפזורה הבדואית באזור. אוכלוסיית הפונים מגוונת ביותר: תושבים ותיקים, עולים חדשים מחבר המדינות, עולים מאתיופיה, חברי קהילת ה" כושים העבריים", חסידי גור, פליטי דרפור, בדואים מהישובים והפזורה ועוד. במרפאה קשישים רבים וחולים כרוניים רבים.

בגלל המרחק של ערד ממרכז רפואי ניתנים במרפאה שירותים רבים כגון ביצוע ניתוחים קטנים ע"י פלסטיקאי וכירורג, הרכבת הולטר לאיתור הפרעות קצב ועוד. כל הפעולות הללו מתבצעות בעזרת צוות אחיות מיומן.

בימים אלה אני מסיימת לימודי תואר שני בניהול מערכות בריאות ואני מאמינה שהכלים שרכשתי במהלך הלימודים יתרמו לעבודתי בקהילה, ושאוכל לתרום מניסיוני הרב בתפקידי ניהול בכירים.

מרכז רפואי של הדסה בהר הצופים

רונית מידן

מחזור 1988

כבר עשרים שנה אני אחות, נשואה לאלי ואימא לארבעה, קשה לי לחשוב על עצמי בזהות אחרת.

נולדתי בארץ ובגיל שנתיים הגרתי עם משפחתי לצרפת ל-12 שנה. ב-1978 חזרנו ארצה. הייתי בת 14, בשיא גיל ההתבגרות, חודרת ציונות מחד ובמשבר פרידה מחברים מאידך. סיימתי את לימודי בחוות הנוער הציוני, ביחד עם עולים חדשים אחרים מכל העולם. התגייסתי לנחל וכעבור מספר חודשים, פרשתי מהמסלול לטובת קורס חובשות. אני סבורה ששם, בחיל הרפואה של צהל, החל הרומן שלי עם הסיעוד... שירתתי בצבא בתפקיד מדריכה בקורס חובשים, בבית הספר לרפואה בה"ד 10. שם רכשתי כלים רבים בהוראה, בהכנת מערכי שיעור בעמידה בפני כיתה ובהתמודדות עם מצבי חירום. בסיום השירות הצבאי, עברתי התלבטות קצרה, סיעוד או רפואה? הקשבתי לתחושות הבטן שלי ונרשמתי לבית הספר לסיעוד של הדסה. במהרה הבנתי שאני במקום הנכון ובמקצוע הנכון.

סיימתי את לימודי הסיעוד ב-1988. כבר בהיותי סטודנטית, עבדתי במחלקה לכירורגיה, תחום שהייתי קשורה אליו שנים רבות. עם הולדת בתי הבכורה ומעבר לדירה בצפון ירושלים ב-1989, החלתי לעבוד בהדסה הר הצופים במחלקה לכירורגיה א'. במהלך שנתיי בתחום הכירורגי, עסקתי גם בהוראה. ריכזתי את תחום הסיעוד הכירורגי בבית הספר לסיעוד של הדסה הר הצופים, הרציתי בתחום ושמשתי גם כמורה קלינית במחלקה. ראיתי בהוראה שליחות של ממש. האמנתי בכל מאודי שאני מעצבת את הדור הבא... ופעלתי בכל כוחי להצליח במשימה חשובה זו.

במרוצת השנים השתלמתי בקורס טראומה וקורס טיפול נמרץ. אחרי שנתיים עבודה ביחידה הבנתי שעבודה זו אינה מתאימה לי. בימים אלה אני שוקדת על כתיבת עבודת התזה שלי לתואר שני בסיעוד, מטעם אוניברסיטת בן גוריון.

בסוף 2001, התחלתי לרכז את תחום הטיפול בכאב חריף בהדסה הר הצופים. תפקיד זה היווה תפנית של ממש בחיי המקצועיים. עד אותה עת לא היה קיים בהר הצופים שירות לטיפול בכאב חריף. כמו כן, לא הייתה שום מסגרת פורמאלית ללימוד הנושא. התחלתי בלימוד עצמי קדחתני, בביקור בבתי חולים אחרים ובעיצוב החזון שלי. היה עלי בעצם לבנות את היסודות ולצקת בהם תוכן. בליווי צמוד

של מנהלת הסיעוד אפרת וינגרט אימרל, הגדרנו את דגם הטיפול בכאב של הדסה הר הצופים, על פי אמונתנו וספרות עדכנית.

בתפיסת העולם שלנו, הציר המרכזי במניעה ובטיפול בכאב הינו האחות. היא המזוהה את הכאב, היא האוזן הקשבת של מטופלים, היא נותנת הטיפול וגם עוקבת אחר יעילותו. היא הפונה לרופא ומבקשת שינוי הטיפול, ובהרבה מקרים גם ממליצה על הטיפול החליפי...

בחזון שלי ראיתי אחיות משכילות בתחום הכאב, אומדות כאב באופן יזום, מדריכות מטופלים, מציעות טיפול, משנות טיפול, משמשות משאב למטופלים ולרופאים ושותפות עיקריות בהגשמת החזון: בית חולים ללא כאב...

חלפה לה חצי שנה והיסודות הוקמו... הצטרפה אלי רופאה מרדימה, דר' שיינן אולגה, ומשך 5 שנים עבדנו בשיתוף פעולה מדהים כשהחזון נלגד עינינו. היחסים בינינו היו שוויוניים ובגובה העיניים. כבוגרת הדסה הייתה לי גאווה מקצועית, עצמאות מחשבתית, יוזמה אמביציה ותעוזה. הקמנו מערך שמבוסס על צוות המחלקה כמטפל עקרי בכאב. צוות שירות הכאב משמש משאב, מעצב מדיניות, מתווה דרך ומטפל עיקרי במקרים בהם לא נמצא מזור באמצעות הפרוטוקולים המחלקתיים. למודל הזה קוראים בספרות Nurse based anesthetist supervised acute pain service. אני מרגישה שנפלה בחלקי זכות לרכז את נושא הכאב בהדסה הר הצופים. התפקיד מאפשר השפעה על מדיניות טיפול, פיתוח מומחיות בתחום סיעודי ייחודי והעצמה מתמשכת של הסיעודי.

לראות מטופל יום אחרי ניתוח קם מהמיטה מבלי להיאנק מכאב, או מטופל ש-10 דקות לאחר שנשך שפתים נרגע ומחייך בהוקרת תודה... זו תחושת סיפוק אדירה.

כשאני מסתכלת על האחיות כיום בהר הצופים, אני רואה כמו בחזון, אחיות משכילות, מבינות בכאב, מיעצות לא פעם לרופא על סוג הטיפול, מדריכות בצורה מקצועית ודואגות מכול הלב ובמקצועיות רבה שלא יכאב.

ג'ורג'ינה מתרי-זעורו

מחזור 1998

את לימודי הסיעוד סיימתי בשנת 1998 בביה"ס לסיעוד בהדסה. כבר במהלך הלימודים עבדתי במחלקת ניתוחי לב וחזה בבית החולים, מקום שתרם רבות להתפתחותי האישית והמקצועית. את האימון הקליני המתקדם במהלך הלימודים

השקט שנשבר

סיפורן של שתי אחיות מהולנד בימי המלחמה - בטי באוש ואלישבע אורבך, הוצאת יד ושם ירושלים, 2007

במחנה הצפוף התגלו מחלות של שיתוק הילדים, הדיפטריה ומגפת הצהבת. למרבה המזל, היה לאלישבע סרטיפיקט של עלייה לארץ-ישראל עוד לפני המלחמה, היא הייתה אחת מבין 222 יהודים אשר הוחלפו עם הטמפלרים ששאפו לחזור אז לארצם. אולם מינואר 1944, לפני העלייה ארצה הועברה קבוצה נבחרת זו למשך כחצי שנה למחנה ברגן בלזן. במחנה ברגן-בלזן, בו תנאי החיים היו קשים מאוד, היא נשלחה לעבוד ב'רוויור' מעין מרפאה או בית חולים (עמ' 66). אלישבע עבדה בעיקר בלילות, שבכל אחד מהן נפטרו למעלה מחמשה חולים, וגופותיהם נשארו במיטות עד הבוקר. תרופות לא עמדו לרשותה להקל על הסבל. 'הדרך היחידה להקל על החולים את אימת המוות הייתה להחזיק להם את היד, ללטף, לחבק, לסדר את מזונם הקש ולומר מילה טובה. התרופה היחידה הייתה לימת מים מהברז הבודד שבצריף. רבים כל כך הלכו לעולמם בשקט ובלי להטריח' (עמ' 68). בין הנוטים למות היה רופא מפורסם. 'אתמול ישבתי לידו לפחות שעתיים והוא החזיק את ידי, ולא הפסיק לדבר... הוא ידע שימי ספורים... לא היו לי תרופות בשבילו. לא היה לי דבר לתת לו מלבד סבלנותי ורצוני להקשיב לו. אחרי שדיבר, הרגשתי שעזרתי לו. ראיתי זאת בעיני' (עמ' 69). עם נער נוטה למות כבן שש עשרה עבדה אלישבע על פי העקרונות של 'דמיון מודרן', וכך הם 'טסו' למקומות נפלאים בעולם.

ביוני 1944 הגיעה הבשורה על יציאה לדרך לפלסטין. וינה הייתה אחת התחנות במסע, ובה המתינו להם אנשי הצלב האדום. אלישבע החליטה שם לייצר את אנשי המחנות ההולנדית על מצבם הנושא של היהודים בברגן-בלזן. היא כתבה מכתב, לבשה את מדי האחות שלה, יצאה לרחוב במסווה של אחות הצלב האדום ושכנעה בחור צעיר שפגשה שישלח את מכתבה בדואר תמורת סכום כסף שנתנה לו. מכתביה הגיעו ליעדם, אך גורלם המר של אנשי המחנה לא השתנה (עמ' 76).

בקבוצת הניצולים היו אנשים מבוגרים מאוד ולדעתה של אלישבע היא ועוד שש צעירות נוספות נבחרו לשמש להם מטפלות כיוון שעל פי העסקה בין הגרמנים לבריטים התחייבות

'בהיבטי לאחור על חיי אני נזכרת בתקופת הנעורים היפה שלי בשנות השלושים, באמסטרדם, העיר התוססת, החיונית ורבת העניין' (עמ' 15). כך פותחת אלישבע פולק-אורבך בוגרת בית הספר לאחיות הדסה משנת 1947 את ספר הזיכרונות שכתבה עם אחותה בטי באוש על תקופת השואה והשנים הראשונות שלאחריה. אולם בתקופת נעורים 'יפה' זו הופיעו כבר סימני השואה המתקרבת ואלישבע החלה בהכנות לעליה לארץ ישראל.

סקירה זו מתמקדת מזווית הראיה 'הסיעודית' בקורותיה של אלישבע, המשלבת כושר הישרדות ונחישות מדהימים, תפיסות של מוסר גבוה ומחויבות חברתית ואנושיות מעודנת במיוחד למרות השהייה בתופת.

הפרק הראשון עוסק בלימודיה בבית הספר לאחיות בבית החולים היהודי באמסטרדם. עשייה זו נבעה מהמצב בו נחסמה בפניה כיהודיה הגישה ללימודים גבוהים. 'לא יכולתי לנחש אז שתעונוע זה של הגורל יפתח בפני קריירה ארוכה, רצינית ומוצלחת בתחום הסיעוד' - כתבה. (עמ' 31). בשנת 1943 נשלחו הוריה של אלישבע למחנה המעבר ווסטרבורק. לדבריה בלבה נותרו רק דאגה וחרדה והיא הוסיפה: 'עבודתי כאחות העניקה משמעות לחיי' (עמ' 38). אולם זמן לא רב לאחר מכן פונה בית החולים מהצוות ומהחולים. אלישבע החליטה שעליה לברוח והסתתרה בעליית גג הבניין ומשם חמקה החוצה. כיון שברחה היא לא הופיעה ברשימות הפינוי של הגרמנים, כלומר לא הייתה 'קיימת' עבורם. ובכל זאת כחודש לאחר מכן הגיעה אף היא למחנה ווסטרבורק וזאת למרות שיכלה להימלט, אך סירבה לעשות זאת כיוון שלא רצתה להיפרד ממשפחת חברה אשר עמם התגוררה אותה עת. בווסטרבורק עבדה אלישבע בבית החולים לאור היותה כבר תלמידת השנה השנייה בסיעוד. 'קשה להאמין אבל בבית החולים הזה היה אפילו חדר ניתוח אמיתי. התרופות והציוד הרפואי הגיעו מבחוץ' (עמ' 50). אחת לשבוע נשלחו אנשים ובהם חולים, רופאים ואחיות - מהמחנה הזה למחנה ריכוז אחר. כך 'אנשי המקצוע הנחוצים והמעולים ביותר נעלמו בזה אחר זה' (עמ' 50).

ביצעתי בקהילה, במרפאת שירותי בריאות כללית במזרח ירושלים. כבר אז ידעתי שאות עתידי המקצועי בהמשך אבנה בתחום הקהילה.

עם סיום הלימודים וקבלת התואר, החלטתי לשלב את עבודתי בבית החולים, עם העבודה בקהילה. חזרתי לעבוד בחלקיות משרה במרפאה בה עשיתי את האומון הקליני המתקדם.

אין ספק שבחירה זו ושיקול זה תרמו רבות להעשרת הידע שלי, לשיפור תהליכי עבודתי בשני מקומות העבודה וכן כמובן, לעיצוב תפקידי ואישיותי כאחות.

במהלך שנות עבודתי החלפתי מספר תפקידים שרובם פרט לטיפול השוטף בחולים גם הדרכה. התחלתי את עבודתי במרפאה במזרח ירושלים כאחות במרפאה ועסקתי רבות בטיפול והדרכת מטופלים. בהמשך, ריכזתי פרויקט ייחודי במזרח ירושלים שהיה בשיתוף קרן ירושלים והאגודה למלחמה בסרטן, בנושא גילוי ואבחון מוקדם של סרטן השד בקרב האוכלוסייה הערבית. הנושא הוצג בכנס אחיות ארצי וכן גם בעיתון הבוגרים ובכנס בוגרי בית הספר לסיעוד.

בהמשך עברתי לעבוד במרפאת קריית יובל בעיר בחלקיות משרה בשילוב עם העבודה בבית החולים. ריכזתי את תחום המעקב אחר חולי יתר לחץ דם במרפאה, תפקיד שדרש הדרכה יזומה של לקוחות עם יתר לחץ דם והתערבות ומעקב לאורך זמן. בהמשך שימשתי כמנהלת הסיעוד במרפאה, דבר שאילץ אותי לצמצם את שיעור משרתי בבית החולים, לא לפני שסיימתי קורס על בסיס טיפול נמרץ ולימודים לתואר שני בבריאות הציבור, שעל עבודת המוסמך אני עובדת בימים אלו.

בהמשך, בשל הקושי בעבודה כמעט שתי משרות, והעומס הנדרש ממני כמנהלת סיעוד במרפאה, סיימתי את עבודתי בבית החולים. את המרפאה ניהלתי כשנתיים ובהמשך עברתי לעבוד פרק זמן קצר בבקרת אשפוז ובהמשך ביחידה להמשך טיפול של שירותי בריאות כללית במחוז כאחות מדריכה ומרכזת הטיפול בחולים באי ספיקת לב. תוכנית הטיפול הזו היא תוכנית של שירותי בריאות כללית שמטרתה התערבות ממוקדת בחולים הנ"ל לצורך שיפור הטיפול בהם, שיפור איכות חייהם ומניעת התדרדרות במצבם, תוכנית התערבות שהוכיחה ועדיין מוכיחה את עצמה, הן בחלק של איכות החיים והן מבחינה כלכלית. הנושא הוצג בכנס איכות ומדיניות בריאות.

במהלך 2005, התחנתתי והעקתי את מנורי לאזור המרכז. הנסיעות מידי בוקר לירושלים הקשו עלי ולכן, לאחר כשנה וחצי, עברתי לעבוד באזור מגורי, במחוז מרכז של שירותי בריאות כללית כמרכזת תחום קליני-קרדיולוגיה. התפקיד כולל הדרכה והנחית אחיות לטיפול בקבוצת אוכלוסייה זו - חולי הלב בכלל ואי ספיקת לב בפרט. כמובן, טיפול ישיר בחולי לב הזקוקים להדרכה ושיקום לב בקהילה. בנוסף, כחלק מהתפקיד מתבצעות על ידי פיתוח והטמעה של סטנדרטים טיפוליים במחוז, השתתפות בהרצאות ובימי עיון, מתן הרצאות בימי עיון ובבתי הספר לבריאות הציבור במסגרת קורסים שונים במחוז ומחוצה לו.

התפקיד, הינו מספק ומאתגר הן מבחינה אישית והן מבחינה מקצועית בשל אופיו וחשיבותו בעשייה הסיעודית. הרגשתי היא, שישנה שליחות חברתית ולמידה מתמדת שיש בה נתינה תמידית ומספקת.

הייתה שכלם יגיעו בשלום ליעדם. תחושותיה של אלישבע השתקפו אז במילים אלה: 'רק עכשיו תפסתי שבחירתי האקראית במקצוע הסיעוד, אולי הצילה את חיי' (עמ' 72). יומיים אחרי שהגיעה אלישבע ארצה, לאחר ששמעה על מות הוריה, וללא ידיעת עברית, היא הגיעה לבית החולים הדסה בירושלים ובקשה לדבר עם מנהלת בית הספר לאחיות. גב' שולמית קנטור - המנהלת התרשמה ממנה עמוקות. אלישבע התקבלה לבית הספר אך נאלצה להתחיל את המסלול מראשיתו. בספטמבר 1944 אלישבע זכתה לבית, אוכל ולימודים למשך שלוש שנים. תקופת הלימודים בבית הספר התאפיינה בתחילה בקשיי הסתגלות בגלל השפה והמצוקה הכלכלית שאילצה אותה לבקש ממכריה השונים הלוואות עבור שכר לימוד. מלבד זה, לא הרפו ממנה מראות השואה. חוויות מברגן בלזן, ספרה אלישבע גם להנרייטה סאלד שהייתה אז בערוב ימיה. בנוסף לזאת, ב-13 באפריל 1948, איבדה אלישבע שלוש מחברותיה, שנסעו בשירת הדסה להר-הצופים.

חוויה נוספת של אלישבע בהדסה הייתה של זריקה מיוחדת אשר 'הוגשה על מגש, כוסתה בגאזה סטרילית' והוחדרה לישבנו של דוד בן גוריון - לימים ראש ממשלת ישראל (עמ' 127). חנן היה בחיר ליבה של אלישבע ובשנת 1949 היא נישאה לו והקימה משפחה הכוללת היום שני בנים ושבעה נכדים. וכן במהלך כל השנים האלה שמרו אלישבע ואחותה בטי על קשר קרוב.

ראוי היה לכתוב סיפור זה, הכתוב בדרך שקטה וכואבת והשוף אור על אלו אשר עברו את השואה ויכלו לה ובהם גם אחיות.

כתבה ד"ר נירה חרובי-ברטל, מחזור 1972

"פרופיל מחלקתי" ככלי ניהולי לקידום איכות בביה"ח

תקציר ההצגה הקלינית של הנהלת הסיעוד שנערכה ב-3.12.2008 בלה בר כהן RN, MA מחזור 1968, הנהלת הסיעוד

מערכות הבריאות ניצבות בפני חצאים לרסן עלויות ובו בזמן לשפר את האיכות והבטיחות של השירות למטופלים. בשנים האחרונות, במיוחד נוכח האילוצים הכלכליים, המחסור הקיים באחיות מוסמכות והגידול במספר המטופלים המורכבים המאופזים בבתי החולים הכלליים, מודגשת בספרות המקצועית, התרומה המשמעותית שיש לרמת האיוש של אחיות מוסמכות על תוצאים רצויים בקרב מטופלים בבתי חולים. כחלק מתהליך זה, זוהו מדדי איכות רגישים לסיעוד, המצביעים על מדדי איכות הטיפול המושפעים ביותר מהטיפול הסיעודי.

בהתבסס על מגמות אלה, פותח באגף הסיעוד של המרכז הרפואי הדסה "פרופיל מחלקתי". זהו כלי עבודה למנהלים בעל יכולת לחבר בין מידע ניהולי ומגוון נרחב של תוצאות/תפוקות דחוסות במספר מוגבל של מדדים מובילים, ולתת דיווח שוטף על הפעילויות ויעילותם. זה גם מאפשר לבחון שינויים ומגמות בתפקוד של מחלקות ו/או של כלל ביה"ח לאורך זמן ולהשוות איכות ביצוע בין מחלקות, בתי חולים ומדינות. הכלי משתמש בנתוני איוש צוותים סיעודיים ובמידה של נושאים נבחרים שזוהו כמדדי איכות רגישים לסיעוד המשמעותיים למתן טיפול איכותי.

"הפרופיל המחלקתי" כולל את המדדים הבאים: 1. תמהיל האחיות המוסמכות, האחיות המעשיות וכוחות העזר בצוות המטפל 2. סה"כ שעות הטיפול הסיעודי הניתנות ביממה למטופל במערך הטיפול החרף 3. שיעור פצעי הלחץ 4. שיעור נפילת מטופלים 5. שיעור הגבלת מטופלים (קשירה), 6. שיעור הזיהומים הנרכשים בדם כתוצאה של צנתר מרכזי 7. שביעות רצון מטופלים מההיבטים: טיפול בכאב, מתן מידע והדרכה, טיפול סיעודי, טיפול רפואי, ושביעות רצון כללית מהטיפול במהלך האשפוז. 8. שביעות רצון הצוות הסיעודי.

המידע נאסף אחת לרבעון או אחת לחצי שנה, שאלוני שביעות הרצון נערכים אחת לשנה. לאחר עיבוד הנתונים, ניתן משוב הן ברמה הארגונית של כלל ביה"ח והן ברמה המחלקתית. המשוב ניתן ברמה המספרית וברמה הגראפית תוך השוואה לממצאים בבדיקות הקודמות. המידע, שניתן לראותו על פני כלל המבדקים ולאורך זמן, מאפשר לזהות נקודות חוזק הדורשות שיפור וכן נקודות תורפה הדורשות שיפור.

מהממצאים שלנו עולה שהמדדים יציבים לאורך זמן והתוצאים עומדים ברמה נאותה בהשוואה למרכזים בין לאומיים ידועים, דבר המצביע על העבודה האיכותית של הצוות הסיעודי בהדסה.

זכור

- ✿ **לדר' מירי זיבצ'ינר**, מחזור 1974 על היבחרה ליו"ר עמותת מחקר בסיעוד בישראל.
- ✿ **לזויה רופא**, מחזור 1973, על קבלת פרס בקי ברגמן על יצירותיו בסיעוד, לשנת 2008.
- ✿ **ללוריא רומא**, מחזור 1978, על הימנותה מנחלת מעון צ'ארלס קלור לחולי סרטן.
- ✿ **לפטמא עליאן - חוסיין**, R.N., M.B.A., מחזור 1982, אחות ראשית באשפוז יום המטו-אונקולוגיה לידים בקריית הדסה, על זכייתה בפרס קרן זיוה טל לפיתוח מנהיגות ומצוינות בסיעוד בדצמבר 2008.

האסיפה השנתית של ארגון בוגרי ביה"ס לאחיות ע"ש הנרייטה סאלד

בספטמבר 2008, אלול תשס"ח, התקיימה האסיפה השנתית של ארגון הבוגרים. הכינוס נפתח על ידי נעמי סמואלוב, בציון חגיגות התשעים שנה לביה"ס. אורה לוי נבחרה לנהל את הארוע.

בחלקו הראשון של הכנס נשאו דברים אורלי רותם, ורדה בראון וד"ר מירי רום. אורלי רותם התייחסה לצורך ארגוני לעמוד בשינויים בזמנים של מציאות כלכלית לא פשוטה. פורט החזון של הסיעוד בהדסה עין כרם אשר התגבש בשנה האחרונה. כמו כן, תארה את התפתחות שיטות העבודה השונות מראשית הסיעוד ועד ימינו, מורכבות התפקיד וכוללניותו בטיפול במטופלים ובמשפחותיהם. ד"ר מירי רום תיארה את היות ביה"ס לסיעוד מוביל במצוינות, וכך ימשיך. צוין הצורך של בית הספר לסיעוד במועמדים הטובים ביותר שיתקדמו ליכולות האקדמיים הגבוהים ביותר - כצורך קיומי של הסיעוד בעידן מאוד מתוחכם ומורכב ובהתעדכנות מתמדת. אתגר נוסף, גיוס כספים. המשאבים שביה"ס מקבל מאוד מוגבלים ומיועד למטרות מיועדות וזה לא מספיק.

יהודית שטיינר פרויד, ברכה את באי הכינוס. דקת דומיה הוקדשה לשולה מונין, אשר נפטרה ימים מספר לפני קיום הכינוס. נקראו ברכות מאת הניה היימן וננסי פלצ'וק נשיאת הדסה העולמית (ואחות). ברכה מיוחדת לחנה לסקר האזור, מחזור 1940, הבוגרת הכי מבוגרת שנכחה בכנס.

בחלקו השני של הכינוס הוצג דו"ח שנתי של פעילות העמותה בשנה לשנת 2007-2008. אוטרו חברות הוועד המנהל החדש וחולקו תעודות הוקרה לסיום לימודים בביה"ס לבוגרות מחזור 1948 על ידי יהודית שטיינר פרויד וד"ר מירי רום.

בחלק השלישי של הכינוס הוצגו מחקרים ועשייה סיעודית מבוססת ראיות. ד"ר יפה זיסק הציגה את מחקרה בנושא תפישת כאב של ילדים על ידי הורים. טל אילסר דנה בהוראה קלינית מבוססת מחקר לסטודנטים בביה"ס לסיעוד. טניה לופיאן הציגה את ממצאי מחקרה בנושא עמדות האחיות לגבי אי שליטה במתן שתן בקשישים. בחלקו האחרון של הכינוס סיפר הסופר חיים גורי על פועלו וכתבתו. לאחר מכן, הוקרן סרט המתאר את השתלשלות ביה"ס לסיעוד מאז קומו, לאורך מאורעות קום המדינה ועד היום. בסרט משולבים קיטעי ארכיון נדירים.

הכינוס נחתם בחלוקת פרס למחקר בסיעוד מקרן הדסה שידרוביציקי ספיר, בוגרת מחזור 1921. הפרס הוענק לד"ר קטי מוסגרייב, מורה בביה"ס לסיעוד החוקרת בתחום סיעוד אונקולוגי.

כתבה: שרית שמעוני-קנט

ליה רדיאן-טרוצר איננה

ליה רדיאן טרוצר הלכה לעולמה בנובמבר 2008 אחרי מחלה קשה. מיד אחרי עלייתה מרומניה ב-1950, נכנסה ליה לבית הספר לאחיות של הדסה. עם סיום השתלמותה בבריאות הציבור שהתקיימה לקראת סיום לימודיה ב-1953 השתלבה בעבודה במעברה בקסטל צפונית לירושלים.

אחרי מספר שנים כאחות בקהילה נתבקשה לעבוד לעבוד במרכז הרפואי של הדסה, שם כהנה מספר שנים כאחות ראשית במחלקה אורתופדית וכמורה לנושא הסיעוד הכירורגי והאורתופדי.

במשך כמה שנים גם הייתה חברה בסגל ביה"ס לסיעוד בו, בין השאר, ניהלה קורס לאחיות מעשיות האחרון מסוגו בהדסה. תפקידה האחרון בהדסה היה ניהול אגף המשק. מצוידת בניסיון בענפי הסיעוד השונים, בהוראה ובמנהל הגיעה לבי"ח לשערי צדק בו נהלה במשך שנים את הסיעוד. אחרי פרישתה תכננה את חדרי המיון החדשים בו. במשך 53 שנות עשייה סיעודית, רב גונית, תרמה רבות למערכת הסיעוד בארץ בכלל ובירושלים בפרט.

ליאה הפגינה ידע, חריצות, דבקות במטרה ושמירה על עקרונות המקצוע וכך היא תיזכר.

דבר היו"ר

זוגלוג יקיריה,

ביום שלמחצית אמוסר את צרכי יו"ר ארגון א.מ. 34 לצפוס הול מבצע ילופכת ילוקה" וזה המינין לנים אחרה.

לזכרתי בולחמת תלצואת כאלר בסימה כולן קיוונו והאמוני לאא תפינה יורכ מולחמת בארצון אר המציאת שפה על פנינו. מולחמת ומאורעית ופבלים הפכו לתק מינו מאז ולצ היום. אי לוכר כל מלרכת תברמת ומלרכת תברמת מיבת להילרר בתאם. הסילוצ בת מלרכת מציב ומיב לזרכים למתלרכים ובהתאם תוכנת לימוצים ולרכה לסיפול בפבלים. ליקומים, סיפול במלפחיותימי לרבות במלפחיות לכולות וכן מתן יום נכון לאויבים ולבזוי מולחמה ביניהם. בסקרי את לנות לעוצות בביה"ס (בין 1944 ל-1983) אני מבחינה במערכים רבים לנאלצ לומנוצ 33 עם בליות אלו ולבנו עיון.

הלמחמתי הלנים במפגל מלרכים: מלרכ 1948, 1958 ו-1968 לנגבו 60, 50 ו-40 לסיים לימוציק. תבצרות כללו בציכונותיני תיאור מוויית קלמת קלסיות באירועים ביטחוניים. לעצרו בצמן לימוציות.

בנת מלרכ 1948 מו וסיפולו במאות הפבלים והנפגלים מהפבלר בסוכנת. ברוח בן יחוצה ובע כוללים פוסט ולחנה מכן בהר הפלים ולכיר המופגל.

ביומנה, על שחומר עם קבוצה קטנה של אחיות, רופאים ומלחמות לנשאר לסיפול בחלים אחרי פניו ביה"ס בהר הפלים ע"י הלצב האצום מארת תנה אבילר-הפפל ממלרכ 1948 מווייתימי בצמן הפפגלית כולל סיפול בנפגלי גוש לעציון.

לציון 60 לנת לימוציק של ביערות 1948 הכין ביה"ס תלצות לימוציות לילחיק ע"י מנהלת ביה"ס צר מירי רום לביצרות לנכוח בכינוס השנתי של העמותה בצלמבר 2008.

ביצרות מלרכ 1958 להתאספו לינגב בביה"ס של אביבה פוקס-איינלר. ללמנוצ בקיפול מולחמת קצל היו מלרכות בסיפול בפגלע מולחמה זו ומפלויות תגולו כו מבל מוסן.

ביצרות 1968 נפגלו לינגב בביה"ס של נעמי פרקל - ללם הפילו גס תברמת ליחית במיח. במפגל תנגל מלצת מקיפול לימוציק וכן ציונה כל אמת על מיח המקבלים ומכומת.

מלרכת תברמת בארץ בספוריח על המוויית קלמת להתנסו בהן בהינתן לימוציות בולחמת שלל הימים הן תארו וספרו על סיפולן בפבלע מולחמה והסיפול בשבזוי מולחמה בפבלים.

קקלי היה כפול ומכופל בהינתן בלצמן בנת הפילו של החיילים מלרכות מינוכי נצרה. בונסר להצרכות בשצה הקיוני בסיפול המותאם לימוציות מימוצים לפבלע מולחמה. גס לימוצן בתלימוציות מבחינה נפגלי.

זכור לי להקנין תוכנת של מורת ליב הצופק בכניסה לפנוייה על מנת לקבל את פני התלומדה להצרה ממלחמת נכגלל וכאורה, ללוותה ולהוסיט לעצרה במיצת הצוק.

כוון הנתקיימו ליחית קבוצתית בהן תללנו ונתנו סיכומי קלסיות בסילוצ בפגלע מולחמה ומלפחיותימי. במלפחיות לכולות ובסיפול בשבזוי מולחמה.

הליחיות מלשכו גס אחרי להקרבת לכוח. כולק מלרכים מובנים בתאוריות של מלכה. ולעצוב אבן ושכו.

למרות כוח ואר על פי כן. אני ממשיכים לקיות ולחיים להבאים אכיוני לא יצלו לרוב מולחמה! ימוצות לסייני-פכוז

דבורה כהן-קדרון, מחזור 1950 נפטרה באוגוסט, 2008	אראלה כהן-ויסמן, מחזור 1950 נפטרה בנובמבר 2008.
רות טננבאום-נאור, מחזור 1946 נפטרה בספטמבר, 2008	אביבה חן-דגן, מחזור 1963 נפטרה ב 2008.
רות גלזמן-יערי, מחזור 1945 נפטרה ב- 2007.	שרה שור-אדלר, מחזור 1947 נפטרה בדצמבר 2008.
ליה רדיאן-טרוצר, מחזור 1953, נפטרה בנובמבר, 2008.	בתיה הבר-פיינגולד, מחזור 1944, נפטרה בדצמבר 2008.
פיליס ויזל-לויזון, מחזור 1967, נפטרה בנובמבר 2008.	אנליזה כץ-רפפורט, מחזור 1937, נפטרה בינואר 2009.

"נזכור ונכבד את זכרן"